

Ułomność fizyczna była często przejawem niezwykłych mocy psychicznych. Motyw niewidomego wieszca nie był odosobniony. Motyw jasnowidza - ślepa był bowiem szeroko rozpowszechniony w starożytnych mitach. Widać tu bardzo wyraźnie, że ułomności fizycznej towarzyszył rozwój zdolności parapsychicznych. Bardzo często szamanami i czarownicami zostawali ludzie posiadający wyraźne deformacje fizyczne, bądź zachowujący się w sposób, który dzisiaj byłby uznany za nienormalny. Ich odmienność predysponowała ich do zajmowania się światem niezwykłych zjawisk z pogranicza magii i religii.

T
E
J
R
E
Z
J
A
S
Z

Bogowie Olimpu też

Słynny jasnowidz grecki, Tejrezjasz, był ślepcem. Mity greckie przedstawiały go jako starca z długą brodą, który był najpierw kobietą, lecz pod wpływem czarów stał się mężczyzną. Tejrezjasz utracił wzrok, gdy ujrzał Atenę nagą w kąpieeli. Wtedy to Zeus obdarzył go życiem siedem razy dłuższym od życia ludzkiego. Tejrezjasz posiadał ponadto dar przewidywania przyszłości. Według innych wersji zobaczył dwa splecione węże w czasie godów. Uderzył je kijem i został przemieniony w kobietę. Po 7 latach w podobnych okolicznościach odzyskał męską postać. Gdy miał rozstrzygnąć spór między Zeusem a Herą o to, kto w miłości przeżywa większą przyjemność, stwierdził, że kobieta. Hera oślepiła go za to, a Zeus dał mu moc wieszczania i długie życie. Mit o Tejrezjaszu był tematem wielu utworów poetyckich (A.Ch. Swinburne, A. Tennyson) oraz baletu (C. Lambert). Tejrezjasz odegrał istotną rolę także w tragedii „Antygona”. Doznał on katastroficznej, przerażającej wizji - koszarne głosy ptaków, ich dziwne drapieżne zachowanie, potem kłopoty z rozpaleniem świętego ogniska i złożeniem ofiary bogom. Tejrezjasz wygłosił straszną przepowiednię: Kreon zapłaci za swój upór śmiercią syna. Rozgniewany

gani króla za jego niemądre decyzje. Jednak Tejrezjasz jest postacią tragiczną. Zna przyszłość, wie jak potoczą się losy bohaterów. Jest jednak świadom, że nawet jego najmądrzejsze rady nie przyniosą skutku... Tejrezjasz pojawia się także w micie o Narcyzie, który był synem nimfy Lejriope, uwiedzionej przez boga rzeczno Kefizosa. Tejrezjasz, niewidomy wieszcz, przepowiedział mu długie życie, pod warunkiem, że nigdy siebie nie ujrzy. Narcyz był przystojnym i uwodzicielskim młodzieńcem, więc kochali go zarówno mężczyźni, kobiety jak i nimfy. Niestety, miłość do Narcyza miała zwykle tragiczny przebieg. Cierpiała przez niego nimfa Echo, którą Narcyz spotkał w trakcie polowania. Echo zakochała się

są niepełnosprawni...

w nim od pierwszego wejrzenia. Niestety, na skutek kary za gadatliwość umiała tylko powtarzać to co usłyszała. Mimo wszystko wyznała mu miłość, powtarzając jego uwodzicielskie słowa. Ale Narcyz odrzucił ją ze wzdargą. Zrozpaczona nimfa spędziła resztę życia samotnie w wąwozach usychając powoli z miłości. W końcu pozostał po niej tylko głos powtarzający ludzkie okrzyki. Narcyz przyczynił się też do śmierci zakochanego w nim Amejniosa. Jako znak odrzucenia jego miłości przesłał mu miecz. Zrozpaczony i żądny zemsty Ajmenios przebił się owym mieczem na progu domu Narcyza. Rozpaczliwy krzyk samobójcy usłyszała Artemida. Oburzona, rzuciła na Narcyza klątwę. Skazała go na miłość, której nigdy nie może spełnić. Prorocze okazały

okazały się słowa Tejrezjasza. Narcyz pod górą Dakon w Tespiach w źródle zobaczył swoje odbicie i zakochał się sam w sobie. Odtąd jednocześnie cierpiał i przeżywał miłosne uniesienia. Zakochany godzinami wpatrywał się w swój wizerunek odbity w wodzie. Niestety, każda próba spełnienia, dotknięcia ukochanej postaci kończyła się znikaniem jej odbicia na poruszonej tafli wody. Niezaspokojona miłość i samouwielbienie doprowadziły go w końcu do śmierci. Zrozpaczony przebił się sztyletem, a z kropli jego krwi wyrosły kwiaty narcyzy. Jego cierpieniom przyglądała się nimfa Echo. Ale nie potrafiła mu przebaczyć. Powtarzała tylko długo jego ostatnie słowa - Żegnaj, młodzieńcze, na próżno ukochany.

oprac. Antonina Niekrasz

